

MOGELIJKE INDICATOREN VOOR EEN MILIEUBAROMETER

	Naam indicator	Geeft informatie over?	Status	Gegevens bron	Type/specificiteit
1. De gemeente/provincie als bedrijf					
1.1 Beleid					
1	Score interne milieu- en energiezorg van de gemeente als bedrijf (op basis van vragenlijst of survey)	De stand van zaken van de implementatie van intern milieuzorg in de gemeente als bedrijf en daardoor de gemeente als voorbeeldfunctie		Stad	Toestand
2	Index beleidsvoering voor duurzaam lokaal milieu en natuur in de gemeente (op basis van vragenlijst of survey)			Stad	Beleid
1.2 Vaste stoffen					
1	Hoeveelheid afval van gemeentelijke/provinciale diensten per VTE	Werking intern milieuzorgsysteem, onderdeel afval en daarbij de voorbeeldfunctie	***	Stad	
2	Gewichtsperscentage van het afval van gemeentelijke/provinciale diensten die selectief ingezameld wordt	Werking intern milieuzorgsysteem, onderdeel afval en daarbij de voorbeeldfunctie	***	Stad	
3	Percentage aankoopbedrag voor milieuverantwoorde producten per productgroep	Werking intern milieuzorgsysteem, onderdeel vaste stoffen en daarbij de voorbeeldfunctie	***	Stad	
4	Papierverbruik per jaar per VTE	Werking intern milieuzorgsysteem, onderdeel vaste stoffen en daarbij de voorbeeldfunctie	***	Stad	
5	Hoeveelheid gebruik bestrijdingsmiddelen door gemeente/provincie	Werking intern milieuzorgsysteem, onderdeel vaste stoffen en daarbij de voorbeeldfunctie	***	Stad	
1.3 Water					
1	Jaarlijks gemeentelijk/provinciaal leidingwaterverbruik per VTE	Werking intern milieuzorgsysteem, onderdeel water en daarbij de voorbeeldfunctie	***	Stad	
2	Percentage doorlatende verharde oppervlakten in gemeentelijke/provinciale eigendom	Doorlaatbaarheid van verharde oppervlakten	**	Stad	
3	Afvoerdebiet van gemeentelijke/provinciale infiltratievoorzieningen voor hemelwater	Infiltratievoorzieningen voor hemelwater	**	Stad	
1.4 Natuurlijke entiteiten					
1	Percentage oppervlakte openbaar groen dat door de gemeente beheerd wordt op milieuvriendelijke (extensieve/natuurlijke) wijze	Natuurvriendelijk beheer door de gemeente, zonder bestrijdingsmiddelen en zonder mest	*	Stad	
1.5 Hinder					
1	Opwaarts lichtstroom (MW) voor de gemeentelijke/provinciale gebouwen	Lichthinder door de gemeente		Stad	
1.6 Mobiliteit					
1	Percentage milieuvriendelijke voertuigen	Milieuvriendelijke vloot	**	Stad	
2	Percentage personeel die te voet, per fiets of met het openbaar vervoer naar het werk komt	Verplaatsingsgedrag personeel	*	Stad	
1.7 Energie					
1	Totaal elektriciteitsverbruik door de gemeentelijke/provinciale dienst per VTE	Elektriciteitsverbruik van de stad	***	Stad	
2	Totaal aardgasverbruik per VTE	Aardgasverbruik van de stad	***	Stad	
3	Aantal zonneboilers in gemeentelijk/provinciaal beheer in m² paneeloppervlak	Gebruik van hernieuwbare energie	***	Stad	
4	Percentage uitgevoerd van de globale energie-audit	Besparingspotentieel stad	**	Stad	
2. Vaste stoffen					
2.1 Milieuverantwoord productgebruik					
2.2 Afvalstoffen					
1	Aangeboden (totale) hoeveelheid huishoudelijk afval in kg/inwoner/jaar	Omvang van de totale hoeveelheid afval	A	OVAM	Druk
2	Niet-recuperebaar huishoudelijk afval/inwoner/jaar	Omvang van de hoeveelheid minimaal te verwijderen afval (verbranden)	A	OVAM	Druk
3	Selectief ingezamelde afvalfracties m.u.v. groenafval, bouw&sloop-afval, houtafval, afgedankte electr.&electronische apparaten/ inwoner/jaar	Omvang van de hoeveelheid selectief ingezameld afval	***	OVAM	Druk
4	Gewichtsperscentage van het huishoudelijk afval dat selectief wordt ingezameld	Bereidheid van de inwoners om afval selectief aan te bieden	***	OVAM	
5	Percentage sorteerresidu PMD t.o.v. de opgehaalde PMD-fractie	Kwaliteit van het PMD en daarbij het inzicht en de discipline in het naleven van de regels	***	OVAM	
6	Totale hoeveelheid aan opgehaalde sluikstorten per jaar	Hoeveelheid in het sluk gestort afval en daarbij de discipline afval op de juiste plaats te deponeren	***	OVAM	
7	Hoeveelheid per inwoner door VLAREA erkende kringloopcentra in hergebruik gebrachte goederen (kg/inwoner)	Hoeveelheid van goederen die herbruik worden genomen	A	Kringloopcentra /OVAM	
8	Percentages van verwerking van het huishoudelijk afval (hergebruik, composteren, recyclage, verbranden en storten)	Toestand van de verwerking van het afval, ter vergelijking met de inzameling en aldus het nut van de inzameling	0	OVAM	Druk/

3. Water					
1	Zuiveringsgraad huishoudelijk afvalwater (RWZI, aangevuld met KWZI en IBA): Aantal aangesloten inwoners volgens lozingssituatie	Aantal inwoners waarvan het afvalwater gezuiverd wordt.	A	VMM	
2	Aandeel gescheiden riolering t.o.v. totaal km riolering	Hoeveelheid regenwater die niet via de zuiveringsinstallaties loopt.	***	VMM/ Aquafin	
3	Kwaliteit van het oppervlaktewater : ofwel percentage meetpunten die de basiskwaliteit bereikt (BBI>7) ofwel PIO (Zuurstofhuishouding op basis van Prati-index opgeloste zuurstof) ofwel BBI (Belgische Biotische Index= biologische kwaliteit oppervlaktewater)	Kwaliteit van het oppervlaktewater	A	VMM	Toestand/ aanbevolen indien meetpunten
4	Percentage van het oppervlaktewater dat basiskwaliteit behaalt		*	VMM	
5	Percentage van het wateroppervlak dat zwemwaterkwaliteit heeft	Aantrekkelijkheid voor waterrecreatie	**		
6	Versteningsindex	Oppervlakte van het aftevoeren hemelwater, graad voor infiltratie van hemelwater	0		
7	Evolutie kwaliteit grondwaterlagen			AMINAL afd water	
8	Evolutie grondwaterpeil (stijghoogte per watervoerende laag)			AMINAL afd water	
9	Leidingwatergebruik per aangesloten inwoner (kleinverbruik)	Het waterverbruik per inwoner	A	AWW	
10	Percentage kwaliteitsvol door de huishoudens gebruikt putwater	Kwaliteit van het door de huishoudens gebruikte putwater		Stad	
4. Natuurlijke entiteiten: natuur/ bos/ groen/ landschappen					
1	Percentage oppervlakte biologisch waardevolle en biologisch zeer waardevolle gebieden tov totale oppervlakte	De waardevolheid van het gemeentelijk gebied	*	InstNat	/5-jaarlijks
2	Percentage oppervlakte wettelijk beschermd natuurgebied t.o.v. gewenste oppervlakte (op basis van RSP en VEN)	Wettelijke bescherming van natuurgebieden	*	Stad	
3	Oppervlakte natuurbeheerde terreinen en gemiddelde grootte van deze terreinen, rekening houdende met de connectiviteit	Natuurbeheerde terreinen	*	InstNat	
4	Totale bosareaal	Hoeveelheid bos	*	InstNat	
5	Oppervlakte toegankelijke groene ruimten per inwoner (enkel relevant voor stedelijke gebieden)	Hoeveelheid open aantrekkelijk en/of natuurlijk gebied dat toegankelijk is voor passieve en actieve recreatie	*	Stad	
6	Aantal soorten verdeeld over de verschillende rodelijstcategorieën voor alle groepen waar tot nu toe Rode Lijsten voor zijn opgesteld.	Indicatie van planten- en diersoorten	*	Stad	
7	Aantal doodgereden egels	Versnipperingsgraad en het hierover gevoerde beleid	0	Stad	
	Opmerking: afdeling natuur werkt aan een set indicatoren voor natuur. Deze worden verwacht in de eerste trimester van 2003.				
5. Hinder					
5.1 Lawaai en ander hinder					
1	Percentage tamelijk, ernstig en extreem gehinderden geluid, geur en licht.	Hinderervaring van de bevolking	**	SLO-enquete	drie-jaarlijkse enquête
2	Aantal klachten geluid.	De hoeveelheid klachten over geluid	A	MKROS	vanaf half 2003
3	Evolutie van het aantal km geluidscherm	De bescherming tegen geluidsoverlast langs grote wegen		Administratie wegen en verkeer	
4	Evolutie van de typische geluidsemmissie door het verkeer op autosnelwegen en het verloop van de verkeersintensiteit op de snelweg nabij het meetpunt	Geluidsemmissie van het wegverkeer		Aminal, meetnet Anne	
5	Evolutie van de typische geluidsemmissie voor burgerluchtvaart	Geluidsemmissie van het luchtvaartverkeer		KULeuven : ATF	
6	Jaarlijks gezondheidsverlies door lawaai (DALY's per jaar)	De gevolgen van lawaai op de gezondheid		INTEC-RUG	
7	Areaal potentiële en geïnventariseerde stiltegebieden (relevant voor buitengebied)	De aanwezigheid en de grootte van stiltegebieden in buitengebieden	0	Aminal, provincies	
8	Areaal potentiële en geïnventariseerde luwtegebieden (relevant voor stedelijk gebied)	De aanwezigheid en de grootte van luwtegebieden in stedelijke gebieden	*	??	
9	Aantal andere klachten (dan i.v.m. geluid)			MKROS	
10	Opwaarts lichtstroom (MW)	Lichthinder		Stad	

5.2 Luchtverontreiniging					
1	Aantal dagen met goede luchtkwaliteit (op basis van de luchtkwaliteitsindex O3, NO2, SO2, PM10)	Luchtkwaliteit op jaarbasis	A	VMM	/waar meetstation is
2	Emissiedichtheid van de poluenten Nox, SO2, PM10 en CO2 (afhankelijk van meting)	Uitstoot van verschillende poluenten	***	VMM	waar meetstation is
3	Aantal overschrijding van de concentratie van ozon (O3) tov 8-uurswaarde			VMM	waar meetstation is
4	Aantal dagen waarop de daggemiddelde Pm10 concentratie groter is dan 50 microgram/m³		***	VMM	waar meetstation is
5	Emissie van verzurende stoffen (SO2, Nox, NH3)		***	VMM/VRI ND	waar meetstation is
6	Emissies van PCB's door verbrandingsinstallaties, huisvuilverbrandingsinstallaties, ...				/in risicozones
7	Aantal huidkankers	UV-index en de ozonlaag		Stad	
5.3 Bodemverontreiniging					
1	Inventaris potentieel verontreinigde gronden (aantal kadastrale percelen)	De inventarisatie en het onderzoek van de potentiële verontreinigde gronden	**	Stad	
2	Register gekende verontreinigde gronden (aantal kadastrale percelen, ernst en oppervlakte)	Gekende bodemverontreiniging	***	OVAM	
3	Percentage gesaneerde gronden	De vooruitschrijdingsgraad van sanering van gekende percelen met bodemverontreiniging	***	OVAM	
4	Percentage urgent te saneren gronden		***	OVAM	
5	Aantal lekkende tanks		0		
6	Aantal meldingen van acute bodemverontreiniging			Stad	
6. Mobiliteit					
1	Verplaatsingsgedrag (ook Modal Split)	Aantal reizigerskilometers per vervoerswijze	*	Stad	
2	Percentage kinderen dat gebruik maakt van individueel gemotoriseerd vervoer om naar school te gaan	Vorm van vervoer gebruikt door kinderen bij hun trip naar en van school	*	Stad	
3	Aantal snelduivels bij 'U reed te snel actie'	Snelheid in bebouwde zone en daarbij de verhoogde emissies door verkeer	*	Stad	
4	Aantal betaalde parkeerplaatsen als percentage van het totale aantal openbare parkeerplaatsen	De mate waarin sprake is van betaalde parkeerfaciliteiten	*	Stad	
5	Aantal fietsenstallingen per inwoner	Gebruik en imago van de fiets	*	Stad	
6	Percentage inwoners in bezit van een auto	Autobeschikbaarheid	*	Stad	
7	Versnipperingsgraad tengevolge van transportinfrastructuur	Versnippering van groen en open ruimte door transportinfrastructuur	*	Stad	
8	Aantal geluids- en geurklachten tengevolge van verkeer	Overlast tengevolge van verkeer	A	MKROS	
9	Aantal gehinderden door wegverkeer	Overlast tengevolge van verkeer			
10	Evolutie van het aandeel goederenverkeer in tonkm op de weg in vergelijking met water en spoor (provinciaal niv)	Goederenverkeer op weg, water en spoor		Stad	
11	(Emissies : zie luchtverontreiniging)				
12	Mogelijke andere indicatoren uit milieutoets (zie handleiding p. 133 ev)				
13	Verhouding van aantal km fietspaden tov aantal km wegen				
7. Energie					
1	Percentage van de energieproductie afkomstig van hernieuwbare energiebronnen	Aandeel hernieuwbare energie tov totale energieproductie		??	
2	Elektriciteitsverbruik door openbare straatverlichting			Stad	
3	Huishoudelijk elektriciteitsverbruik per aangesloten inwoner	Elektriciteitsverbruik in de huishoudens	A	IMEA	
4	Huishoudelijk aardgasverbruik per aangesloten inwoner	Aardgasverbruik in de huishoudens		IGAO	
5	Lokale bijdrage tot de mondiale klimaatverandering (Aandeel van de huishoudens in de CO2- emissies)		0		

8. Doelgroepen (zie eigen prioriteiten gemeente)					
8.1. Gemeentelijke dienst					
	Pro memorie zie punt 1.			p.m.	
8.2. Natuur & Milieu-educatie					
1	index NME (zie Aminor-dossier nr. 1)	Kwaliteit van NME	**	Stad	
2	Aantal bij NME betrokken vrijwilligers ten opzichte van de totale bevolking	Betrokkenheid van de bevolking bij NME		Stad	
3	Percentage leerlingen dat deelnam aan NME-activiteiten	Effectiviteit NME-activiteiten		Stad	
4	Het aantal opgestarte eco-teams (ofwel : percentage inwoners betrokken bij eco-teams)	Inwoners die zich in de buurt actief inzetten voor het milieu en allerlei activiteiten organiseren		Stad	
8.2. Huishoudens					
1	Percentage gezinnen met een anti-reklame sticker			Stad	
8.3. Scholen					
1	Aantal en aandeel scholen (t.o.v. totaal alle scholen) die deelnemen aan projecten Groene School (lager onderwijs) of MOS (secundair onderwijs)			AMINAL	
8.4. Bedrijven en handelaars					
	LANDBOUWERS				
1	Evolutie van de veestapel (runderen, varkens, pluimvee)			NIS	
2	Areaal biologische landbouw en aantal biobedrijven			BLIK/VRIND	
3	Nitraatgehalte in de meetplaatsen van het MAP-meetnet	Overschrijdingen tov de nitraatnorm van 50 mg/l	A	VMM	
4	Overschot op de stikstofbalans (bodembalans) voor de landbouwsector			CLE	
5	Totaal areaal goedgekeurde beheersovereenkomsten		***	VLM/VRIND	
	BOUWSECTOR				
1	Hoeveelheid bouw- en slooppafval in tonnen				
2	Percentage nieuwbouwwoningen met een isolatiepeil onder het K-30 peil	Isolatiegraad van nieuwbouwwoningen	**	bouwvergunningen	
3	Aantal zonneboilers in m² paneeloppervlak				
	HORECA EN TOERISME				
	INDUSTRIE EN KMO				
1	Emissies industrie naar oppervlaktewater			VMM	
2	Aantal bedrijven met een extern gecertificeerd bedrijfsintern milieuzorgsysteem (EMAS,...)			EU/Federaal	
8.5. Verenigingen					
9. Gebiedsgericht beleid- ruimtelijke planning					
1	Evolutie van de bebouwde oppervlakte in de open gebieden		A	kadaster	
2	Aantal onbebouwde oppervlakte in de woongebieden				
3	Aantal onbebouwde oppervlakte in de industriegebieden				
4	Aantal zonevreemde bedrijven (+ oppervlakte)				
5	Aantal zonevreemde woningen				
6	Oppervlakte groene gewestplanwijziging				

Legende:

0 : geen gegevens beschikbaar in gewestelijke databank

* : moeilijk

** : haalbaar

*** : gemakkelijk

A : Aanbevolen